

ГоловнаАналітикаСтатті

Ультиматуми чи діалог? Чого чекати Україні від Петра Мадяра та нової влади Угорщини

07:00 07.05.2024 ЧТ

РОМАН КОТ

Петер Мадяр (фото: Getty Images)

Вампири хаос міжнародних новин? Отримуй тільки важливе з РБК-Україна у Google

Післязавтра, 9 травня, Петер Мадяр стане новим прем'єр-міністром Угорщини, відправивши у політичне небуття Віктора Орбана. З його перемогою на виборах з'явився реальний шанс, що Будапешт перестане шкодити інтересам України на всіх можливих напрямках.

Наскільки високі шанси, що з новим угорським прем'єром вдасться домовитись і що цьому заважає – читайте в статті журналіста РБК-Україна Романа Кота.

Читайте також: Не допоміг ні Трамп, ні Путін. Як Орбан програв вибори в Угорщині – репортаж із Будапешта

Головне:

- Старі вимоги:** Мадяр висунув Києву 11 пунктів щодо прав меншин, які майже повністю дублюють риторику Віктора Орбана.
- Конструктивний підхід:** На відміну, від попередника, Мадяр налаштований на домовленість з Україною.
- Не лише угорська меншина:** В нової влади є інші пріоритети, які можуть вплинути на інтенсивність діалогу з Україною.
- Фінансовий важіль:** ЄС розморозить для Угорщини 17 млрд євро лише за умови реальної нормалізації відносин із Києвом.

В Україні тотальну перемогу Петра Мадяра на виборах сприйняли із полегшенням. Його попередник Віктор Орбан зробив із України головного ворога та попусував Києву багато нервів.

Очікування частково виправдалися. Угорщина розблокувала важливий для України кредит від Євросоюзу на 90 мільярдів євро. Зі свого боку, Україна забезпечила відновлення роботи нафтопроводу "Дружба", через який Будапешт отримує російську нафту.

Так само має бути зняте вето на відкриття переговорних кластерів для вступу України в ЄС. Президент Зеленський сподівається, що всі шість з них офіційно запустять протягом двох місяців.

Однак паралельно на адресу Києва Мадяр почав використовувати риторику, дуже схожу на свого попередника. Перш за все вона стосується прав угорців в Україні.

"Пора Україні знати обмеження прав, які існують більше десятиліття, а закарпатським угорцям повернути всі свої культурні, мовні, адміністративні та вищі права", – написав Мадяр у соцмережах 28 квітня.

За його словами, оголошені українським урядом у 2025 році "поступки" у сфері освіти є багатобічними, але недостатніми.

За даними Bloomberg, йдеться про умови, що здебільшого повторюють 11 вимог щодо прав угорської меншини в Україні, які у 2024 році представив Києву ще Віктор Орбан. Ба більше, Мадяр публічно заявив, що хотів би зустрітись з українським президентом Володимиром Зеленським в Береговому – місті на українському Закарпатті із переважно угорським населенням.

У Києві на такий випадок відреагували стримано. Радник президента України Дмитро Литвин зазначив, що "двосторонні зустрічі узгоджуються у двосторонніх контактах", а публічні вноски – це не той формат, у якому Київ планує переговори.

"Порушуючи питання прав етнічних угорців на Закарпатті, він посилав сигнал як угорській меншині, так і Києву, що Будапешт продовжуватиме захищати права меншин, але, ймовірно, через переговори, а не через постійну конфронтацію", – каже РБК-Україна Расто Кужель, виконавчий директор "Мемо 98" (Словаччина), організації, що займається моніторингом політичних процесів у Європі.

Для України це небезпечно хоча б тим, що процес євроінтеграції передбачає часті і регулярні голосування, які мають підтримати всі члени Євросоюзу. А це створює додаткові ризики – якщо попри заяви, у Будапешті знову згадають, що таке вето.

Угорці в центрі уваги

Важливо, в якому контексті Мадяр 28 квітня зробив свою заяву. Вона з'явилася за підсумками його зустрічі із Золтаном Баб'яком – головою Берегівської міської територіальної громади. Хоча за даними РБК-Україна, ініціатором зустрічі був Баб'як, сам по собі цей факт є позитивним.

Угорська меншина в Україні компактно проживає у кількох прикордонних районах Закарпаття. Єдині достовірні дані про її чисельність є лише з 2001 року, коли в Україні проводили перепис населення. Тоді угорців було 156 тисяч. Втім, з того часу їх кількість суттєво зменшилася, так само як і населення в Україні загалом.

Угорська меншина складає відчутну частину населення на Закарпатті (інфографіка: РБК-Україна)

Угорці на Закарпатті мають своє політичне представництво, яке раніше Будапешт використовував для просування власних інтересів. В цьому плані раніше ключовою була фігура Ласло Брензовича, очільника партії та спілки "Товариство угорської культури Закарпаття" (абревіатура угорською – КМКС). Наразі він перебуває в Угорщині, а СБУ порушила проти нього кримінальну справу через зазікання на територіальну цілісність України.

Команда Мадяра, очевидно, вирішила налагоджувати контакти з більш поміркованою фігурою. Після зустрічі сам Золтан Баб'як написав у соцмережах, що про жодні утиски прав національної спільноти мова не йде, "адже ці питання врегульовано державою та реалізовано на практиці".

Водночас є всі підстави вважати, що Мадяр не до кінця "в темі", вважають співрозмовники видання як в Україні, так і в Угорщині. Приміром, він зазначив, що в Україні вища освіта залишається одномовною, а іспити на атестат зрілості складаються українською мовою – все це не відповідає дійсності. Але і бажання нової влади розібратися в суті справ, залишається.

Читайте також: Лютий ворог Орбана. Хто такий Петер Мадяр і що він казав про Україну

"Насправді дух цих вимог (які в 2024 році Орбан висунув Україні – ред.) залишились, але різниця в тому, що майбутній уряд реально хоче вирішити питання", – зазначає в розмові з виданням журналіст провідного угорського видання Telex Гергей Нілаш.

До того ж існують чинники, які сприяють налагодженню відносин Києва та Будапешта. Водночас і через них предметні домовленості можуть дещо затягнутися.

Домашня робота

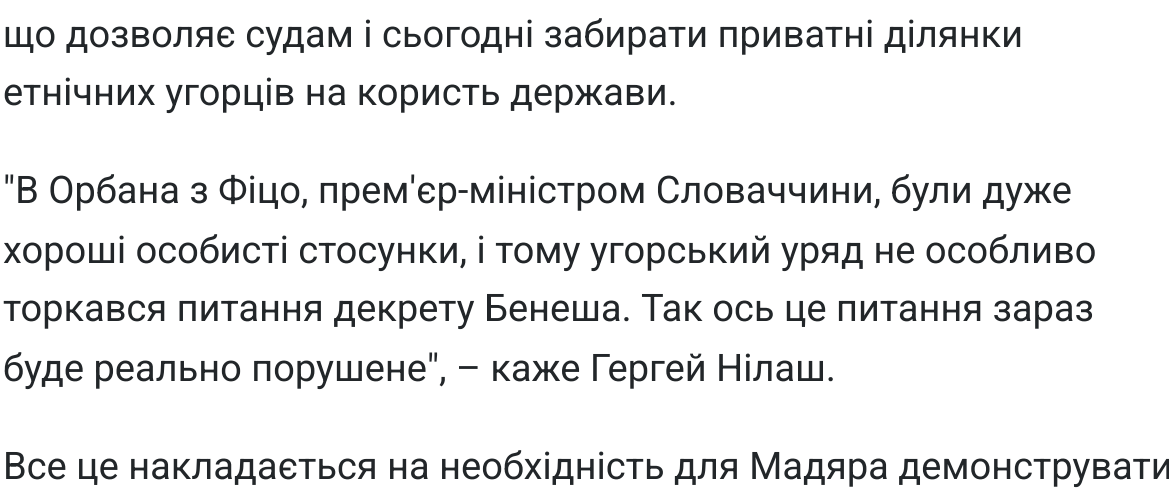
Для Петра Мадяра головним пріоритетом зараз є заміна старих кадрів всередині Угорщини – від усіх урядових структур до державних компаній.

Ініцій пріоритет, пов'язаний з першим, – залучення коштів від ЄС, які були заморожені в часи Орбана через наступ на демократію та правову державу. Останнє потрібно зробити якнайшвидше – протягом літа. Для цього Мадяр має демонтувати корупційні структури часів Орбана.

"Мається на увазі перегляд усіх цих контрактів, тендерів компаній, які були пов'язані з "Фідесом", приватизації, або, інколи навпаки, коли держава викупила якусь підприємство за дуже вигідною для бізнесмена ціною – таке теж траплялося", – розповідає виданню Гергей Нілаш.

Цікаво, що це стосується і українського напрямку, зазначає в коментарі РБК-Україна Роланд Цебер, етнічний угорець та депутат Закарпатської обласної. Частина коштів на допомогу українським угорцям могла просто розкрадатися. Очікується, що новий відповідальний за цю сферу – міністр соціальних відносин та культури Золтан Тарр – проведе аудит.

"Вони (новий уряд – ред.) будуть перевіряти, що було зроблено за 10 років, куди і як гроші пішли і яким чином реалізовано ті чи інші гранти, програми і фінансування, те, що фінансувала Угорщина за кордоном. Повірте мені, там буде багато цікавих речей", – переконаний Цебер.

Петер Мадяр / Голова Берегівської громади Золтан Баб'як (фото: facebook.com/peter.magyar.102)

Коли ж йдеться про закордонних угорців, то тут у Мадяра також є більш нагальна проблема. Між Угорщиною та Словаччиною є давній конфлікт щодо так званих "декретів Бенеша".

Ці документи, ухвалені в Словаччині після Другої світової війни, визнали угорців фактично "ворогами держави" та дозволили масове виселення людей і конфіскацію їхньої землі без жодних компенсацій. Словаччина досі офіційно не скасувала ці норми, що дозволяє судам і сьогодні заберати приватні ділянки етнічних угорців на користь держави.

"В Орбана з Фіцо, прем'єр-міністром Словаччини, були дуже хороші особисті стосунки, і тому угорський уряд не особливо торкався питання декрету Бенеша. Так ось це питання зараз буде реально порушене", – каже Гергей Нілаш.

Все це накладається на необхідність для Мадяра демонструвати своїм виборцям цілковито нову якість політики, де український напрямок нерозривно пов'язаний з іншими.

"Заяви щодо угорців в Україні – також спосіб заспокоїти консервативних виборців всередині країни і показати, що зміна влади не означає відмову від захисту угорських національних інтересів", – додає Расто Кужель.

Хороша новина полягає в тому, що тут Україна має важливого союзника, до позиції якого Мадяр просто не може не прислухатися.

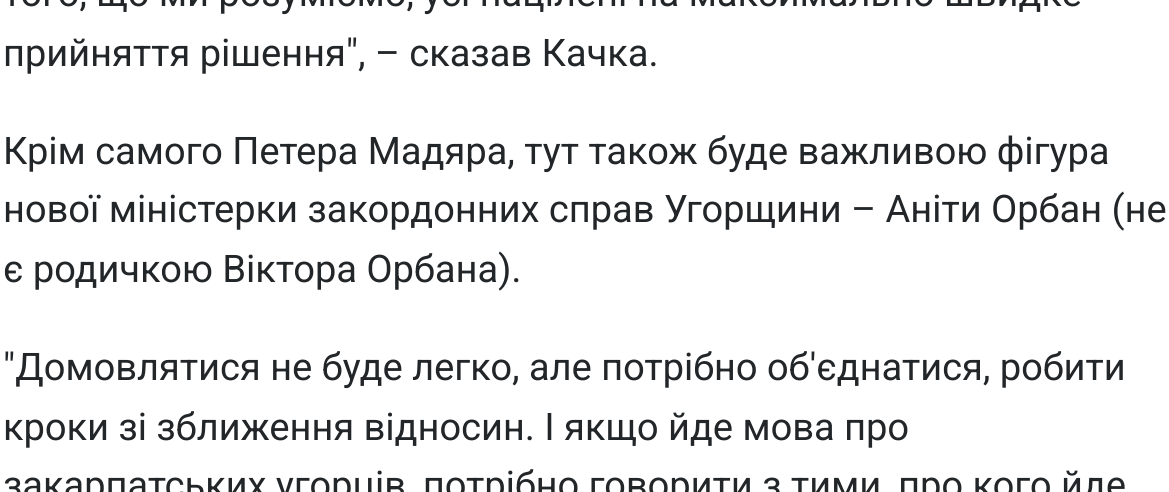
З Києва до Будапешта через Брюссель

Знаючи про наміри та становище Мадяра, Євросоюз має достатньо важливий впливу. 17 млрд євро європейських коштів для Угорщини, підкреслює в коментарі РБК-Україна Расто Кужель.

Єврокомісія вже готує для нового уряду "дорожню карту" із конкретними делайнами до кінця серпня. Мова йде про виконання 27 пунктів – переліку реформ у сфері судочинства та антикорупції, без яких гроші не надійдуть на рахунок Будапешта. Важливо, що серед вимог є і нормалізація відносин з Україною.

Брюссель, ймовірно, діятиме обережніше після польської досвіду (коли через наступ на демократичні інституції Варшаві також обмежували фінансування – ред.), проте сувільний мандат Мадяра дає йому більше можливостей для проведення реформ і відновлення довіри з ЄС", – зазначає Кужель.

Тож, хоча Мадяр, за його словами, навряд чи стане одним із найактивніших прихильників України, він також, схоже, не має найкращої грати роль "спойлера" всередині Євросоюзу, як це робив Орбан – і дедолі частіше Роберт Фіцо.

Петер Мадяр і Голова Єврокомісії Урсула фон дер Лєйен (фото: Getty Images)

Угорський уряд буде сформовано наступного тижня, і після цього будуть можливі якісь офіційні контакти, повідомив віце-прем'єр з європейської інтеграції Тарас Качка. За його словами, зараз відбувається багато технічних контактів між Будапештом і Брюсселем. Зокрема, щодо відкриття переговорних кластерів.

Читайте також: Кінець "Дружби": як США та ЄС готують фінальний удар по енергетичній імперії Орбана

"Але на сьогодні це більше питання технічних розмов, особливо потрібно, щоб завершилося формування уряду в Угорщині. З того, що ми розуміємо, усі націлені на максимально швидке прийняття рішення", – сказав Качка.

Крім самого Петра Мадяра, тут також буде важливою фігура нової міністерки закордонних справ Угорщини – Антіні Орбан (не є родичкою Віктора Орбана).

"Домовлятися не буде легко, але потрібно об'єднатися, робити кроки зі зближення відносин. І якщо йде мова про закарпатських угорців, потрібно говорити з тими, про кого йде мова, і з тими, хто приймає якісь рішення", – підкреслює Роланд Цебер.

Вже зараз є різноманітні низові ініціативи щодо того, як говорити з новою угорською владою. Зокрема, і з залученням представників угорської громади України, але остаточний формат взаємодії стане зрозумілий дещо пізніше.

Хоч ідеї у Будапешті й змінюлися, прагматизм та жорсткість у нових влади залишається. Як би не хотілося коментаторам у соцмережах, міжнародна політика майже не буває чорно-білою. І це потрібно буде враховувати під час майбутніх контактів.

Питання-відповідь (FAQ)

– Які головні вимоги Петер Мадяр висунув Україні щодо закарпатських угорців?

Новий прем'єр Угорщини наполягає на повному поверненні культурних, мовних та адміністративних прав меншини до рівня, який існував понад десять років тому. Зокрема, йдеться про 11 пунктів вимог, що стосуються розширення використання угорської мови в освіті та державній сфері.

– Коли нові переговори кластерів щодо вступу України в ЄС можуть бути офіційно відкриті?

Українська сторона очікує на запуск усіх шести переговорних кластерів протягом найближчих двох місяців. Технічні консультації між Будапештом і Брюсселем уже тривають, проте фінальне рішення залежить від завершення формування нового складу угорського уряду.

– Які умови має виконати Будапешт, щоб отримати заморожені гроші від Єврокомісії?

Брюссель підготував "дорожню карту" з 27 реформ у сфері антикорупції та судочинства, які Будапешт має реалізувати до кінця серпня 2026 року. Окремим пунктом у цьому переліку стоїть вимога щодо нормалізації відносин та зняття політичних бар'єрів для України.

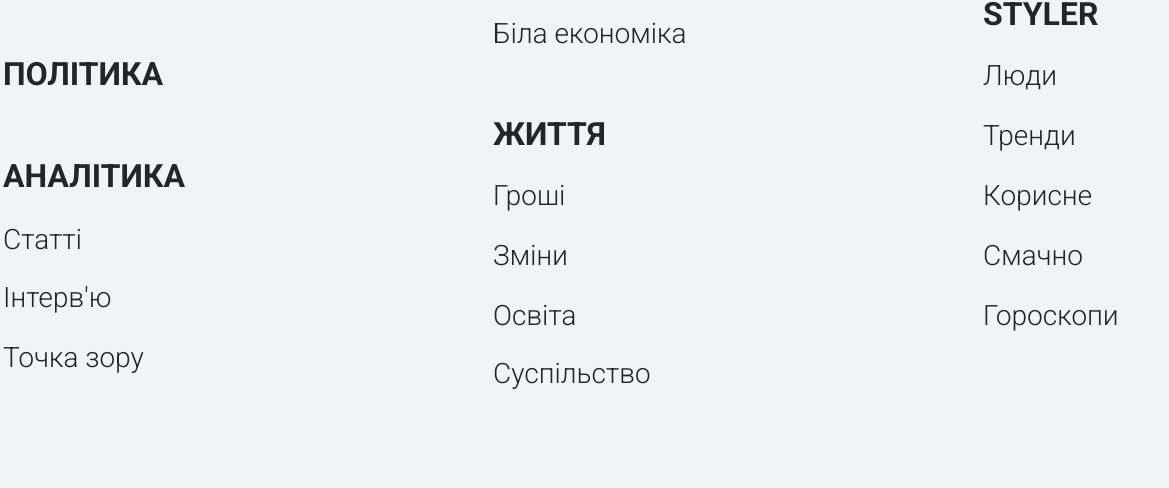
Не пропусти! головне! Підпишись на наш канал в Telegram

Або читайте нас там, де вам зручніше!

Більше по темі:

Угорщина | Віктор Орбан

Рейтинг

НОВИНИ	БІЗНЕС	СПОРТ	WAVE
Новини України	Бізнесменів	Футбол	Інсайди
Вісник в Україні	Фінанси	Баскетбол	Стиль
Економіка	Авто	Теніс	Велнес
Надзвичайні події	Енергетика	Бокс	Культура
ПОЛІТИКА	Еліта економіки	STYLER	Подорожі
		Люди	Омек
АНАЛІТИКА	ЖИТТЯ	Тренди	Зірки
Статті	Гроші	Корисне	
Інтерв'ю	Замки	Омечено	
Точка зору	Освіта	Гороскопи	
	Суспільство		

Про компанію

Розкрити рекламу

Реданційна політика і стандарти

Як стати нашим автором

Правила користування

Правова інформація

Політика конфіденційності

Контакти

Команда

Вакансії в РБК-Україна

Ідентифікатор онлайн-вида в Реєстрі суб'єктів у сфері мови – РБЮ-00347
Інформаційний портал РБК-Україна має торговельну марку (торговельну, російську та англійську), позначку сторінки перегляду - <https://www.rbc.ua>.
Фотографії, зображення належать їх правообладателям. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти РБК-Україна, розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція РБК-Україна несе не поділяють точку зору авторів. Однією з умов є не підтримати, опосередковано та безпосередньо і правдивості. За достовірності та зміст реклами відповідальність несе рекламодатель. Матеріали, позначені плашкою «Презентація», «Спеціальність», «Підтверджений матеріал», «Фотоматеріал», «Бізнес-інформація», «Роз'яснення» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21 року віку. «Новина компанії» - це інформаційний формат, що розповідає про новину, подію та оголошення, пов'язані з діяльністю компанії, безпосередньо на пресрелі, які використовують свої компанії і за які редакція не несе відповідальності. Онлайн-вида РБК-Україна призначені для осіб вищею від 21 року.

© LLC «JBT MEDIA», 2009-2025.